

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

dhr. M.J. Berkhout

BU/NWM

Telefoonnummer +31235145025

berkhoutm@noord-holland.nl

1 | 5

Betreft: Afdoen initiatiefvoorstel "Echt Groene Stroom voor provincie Noord-Holland"

Verzenddatum

26 SEP. 2019

Kenmerk

1280588/1280616

Geachte leden,

Uw kenmerk

Op 10 april 2017 hebben Provinciale Staten het aangepaste initiatiefvoorstel van de ChristenUnie-SGP "Echte Groene Stroom voor provincie Noord-Holland" aangenomen. Inmiddels heeft de uitwerking van dit initiatiefvoorstel plaatsgevonden en informeren wij u met deze brief hierover.

Het initiatiefvoorstel 'Echte Groene Stroom'

Met het aangepaste initiatiefvoorstel is door de Staten besloten om:

1. te onderzoeken hoe de provincie via haar stroominkoop en andere manieren kan bijdragen aan de vergroting van het duurzame productievermogen in Nederland;
2. een plan te maken waarin de resultaten van dit onderzoek worden gebruikt om additioneel duurzaam productievermogen te realiseren ter grootte van minimaal het elektriciteitsverbruik van de provincie Noord-Holland, met daarbij opgenomen een einddatum en duidelijk omschreven mijlpalen.

Uitwerking initiatiefvoorstel

Via de technische vragen die de heer Klein heeft gesteld voor de commissie Energie Economie en Bestuur van 21 januari 2019 hebben wij u geïnformeerd over de stappen die wij zouden gaan zetten om tot collectieve duurzame energie-inkoop te komen. Hieronder zullen wij per besluit van het initiatiefvoorstel toelichten wat wij hebben gedaan.

1. *te onderzoeken hoe de provincie via haar energie-inkoop en andere manieren kan bijdragen aan de vergroting van het duurzame productievermogen in Nederland*

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143

Houtplein 33
2012 DE Haarlem
www.noord-holland.nl
Kvk-nummer 34362354
Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

Naar aanleiding van het initiatiefvoorstel is door ons een marktconsultatie uitgevoerd naar de samenstelling en werking van de huidige energiemarkt. De conclusie uit deze consultatie is dat de energiemarkt sterk verandert als gevolg van de energietransitie en de hiermee verbonden hernieuwbare/duurzame energietechnieken. Daar waar tot een aantal jaren geleden de energiemarkt vooral werd bepaald door producenten en leveranciers van energie uit fossiele brandstoffen, verschuift dit naar meer spelers die ook, of alleen maar, hernieuwbare energie opwekken en leveren.

Deze marktconsultatie laat tevens zien dat er een aanzienlijk inkoopvolume nodig is om de duurzame energiemarkt te kunnen betreden en om daar directe invloed op uit te kunnen oefenen. Eindgebruikers kunnen een rol van betekenis spelen vanaf een jaarlijks elektriciteitsverbruik van ongeveer 20 Gigawattuur (GWh). Vanaf een dergelijk volume wordt het voor de producent interessant om met een eindgebruiker de afname van elektriciteit van bijvoorbeeld een windmolenpark of zonneweide voor lange termijn zeker te stellen. Ter indicatie: het eindgebruik van de provincie Noord-Holland bedraagt ca. 14,2 GWh.

Als de provincie concreet wil bijdragen aan de verdere verduurzaming van het Nederlandse energiелandschap en daarvan de elektriciteit zou willen afnemen voor eigen gebruik, dienen de volumes van het eigen gebruik van de verschillende provincies gebundeld te worden.

2. *een plan te maken waarin de resultaten van dit onderzoek worden gebruikt om additioneel duurzaam productievermogen te realiseren ter grootte van minimaal het elektriciteitsverbruik van de provincie Noord-Holland, met daarbij opgenomen een einddatum en duidelijk omschreven mijlpalen.*

Op basis van de marktconsultatie en de rondgang langs de verschillende provincies is de conclusie getrokken dat bundeling van volume noodzakelijk is. Daarom hebben wij de volgende stappen gezet.

Begin 2018 heeft de provincie Noord-Holland vanuit een trekkende rol een inkoopcollectief gevormd met acht provincies, te weten de provincies Flevoland, Gelderland, Limburg, Noord-Brabant, Noord-Holland, Utrecht, Zeeland en Zuid-Holland. Alle acht nemen elektriciteit af, zeven van hen ook gas. Dit collectief heeft als gezamenlijk doel om vanaf 1 januari 2020 duurzame energie in te kopen.

Door een inkoopcollectief te vormen, is een inkoopvolume per jaar ontstaan van ca. 81 GWh aan elektriciteit en ca. 1,3 miljoen m³ aan gas. Van de deelnemende provincies zijn de ambities geïnventariseerd betreffende het duurzaam inkopen. Hiervoor is onder andere gekeken naar de op dat moment geldende coalitieakkoorden en van toepassing zijnde beleidslijnen. Op basis van deze informatie is een collectieve inkoopstrategie en programma van eisen opgesteld. Dit is besproken met energieleveranciers in een tweede marktconsultatie.

Tijdens deze tweede marktconsultatie kwam duidelijk naar voren dat er sprake is van een aanbod gedreven energiemarkt. Met andere woorden er zijn veel meer vragers dan aanbieders voor de levering van hernieuwbare energie. Daarnaast kwam naar voren dat het collectief van provincies een aantrekkelijke opdrachtgever vormt. Dit wordt overigens niet alleen ingegeven door het inkoopvolume (het inkoopvolume van 81 GWh wordt gezien als een 'kleine' afnemer). Wat de provincies als opdrachtgever aantrekkelijk maakt is de afnamezekerheid en de vooruitstrevende rol die de gezamenlijke provincies willen nemen als het gaat om innovatie en toepassing hiervan op het gebied van hernieuwbare energie.

De uitkomsten uit de marktconsultatie, het gevormde collectief en het inkoopvolume zijn getoetst aan de Europese aanbestedingswetgeving. Uit deze toetsing zijn geen belemmeringen naar voren gekomen voor het starten van de aanbesteding.

Inmiddels zijn de Europese aanbestedingen voor elektriciteit en gas in, respectievelijk, mei en juni gepubliceerd en zijn de inschrijvingen in augustus ontvangen. Niet onvermeld mag blijven dat in een moeilijk betreedbare energiemarkt er vijf inschrijvers voor elektriciteit en vier voor groen gas waren. Dit mag in de huidige markt als een succes worden vermeld. De inschrijvingen zijn inmiddels beoordeeld en 27 september aanstaande zal de definitieve gunning plaatsvinden. Nota bene: het betreft individuele contracten onder collectieve voorwaarden, zowel voor gas als elektriciteit. In verband met de Europese regelgeving kunnen de namen van de leveranciers pas na deze datum bekend worden gemaakt.

De belangrijkste punten van de nieuwe energieleveringscontracten zijn:
Elektriciteit

- Iedere afgenomen kilowattuur (kWh) in de periode 1 januari 2020 tot en met 31 december 2022 wordt gegarandeerd als hernieuwbare elektriciteit geleverd op basis van Garanties van Oorsprong (GvO's) die afkomstig zijn van bestaande Nederlandse duurzame energieprojecten;
- Iedere afgenomen kWh vanaf 1 januari 2023 tot en met 31 december 2024 wordt als hernieuwbare elektriciteit geleverd met

behulp van GvO's die afkomstig zijn van Additionele Nederlandse duurzame energieprojecten. Onder 'Additioneel' wordt verstaan dat de GvO's afkomstig zijn van projecten waarvan de eerste productie na 1 januari 2020 plaats zal vinden;

- De leverancier ontvangt over de periode 1 januari 2023 tot en met 31 december 2024 een bonus voor innovatie voor iedere Megawattuur (MWh = 1.000 kWh = 1 GvO) - met een maximum van 10.000 MWh per kalenderjaar - die als hernieuwbare elektriciteit is geleverd met behulp van GvO's die afkomstig zijn van:
 - o Bestaande duurzame energieprojecten in Nederland waar elektriciteit wordt opgewekt en waar sprake is van innovatie op het gebied van energieopslag met behulp van batterijen of onderzoek naar de potentie van waterstof;
 - o Een nieuw te bouwen zonne-energieproject in Nederland waarvoor op het moment van definitieve gunning van de opdracht nog geen vergunning is verleend of subsidie is verstrekt.
- De provincies hebben de mogelijkheid om per kalenderjaar een maximaal aantal eigen GvO's te verwerven en aan te leveren ten behoeve van de te leveren hernieuwbare elektriciteit. Deze GvO's zijn bijvoorbeeld afkomstig van bestaande of nieuwe lokale duurzame energieprojecten op eigen dak- of grondposities van de deelnemende provincies.

Gas

- Het te leveren volume aan gas zal voor 100% bestaan uit zgn. groen gas uit Nederland. Ook hierbij geldt dat de oorsprong van het geleverde volume vast wordt gelegd met een Groen Gas Certificaat (GGC).

Het elektriciteitscontract heeft een looptijd van 5 jaar. Het gascontract heeft een looptijd van 4 jaar. Met het afsluiten van de voornoemde contracten zijn de acht in het collectief aangesloten provincies, voor wat betreft het eigen elektriciteit en gas gebruik, per 1 januari aanstaande CO₂-neutraal, conform het Klimaatakkoord.

Vervolg

Gedurende de afgelopen twee jaar is er veel informatie en ervaring opgehaald over de huidige energiemarkt. Zoals eerder aangegeven is deze markt sterk in ontwikkeling als gevolg van de energietransitie. Daar komt bij dat de ontwikkelingen rondom het Klimaatakkoord en de als gevolg daarvan te ontwikkelen Regionale Energie Strategieën, de energiemarkt de komende jaren verder zullen beïnvloeden. Deze ontwikkelingen bieden nieuwe kansen voor ons als provincie voor wat betreft het stimuleren van de energietransitie. Het vertegenwoordigersoverleg van het gevormde collectief van 8 provincies zal de komende jaren deze ontwikkelingen actief volgen, met het doel

om zo optimaal mogelijke nieuwe energiecontracten af te sluiten vóór 1-1-2024 (gas) en 1-1-2025 (elektriciteit).

De opgedane kennis van de huidige aanbesteding biedt ook handvatten voor andere publieke opdrachtgevers zoals gemeenten en waterschappen. Wij onderzoeken op dit moment of wij onze kennis en de aanwezige kennis van andere initiatieven kunnen samenbrengen, zodat we als gezamenlijke publieke opdrachtgevers beter in staat zijn om onze rol professioneel in te blijven vullen.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben over de uitwerking van het aangepaste initiatiefvoorstel 'Echte Groene Stroom'.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

R.M. Bergkamp

voorzitter

C.J. Loggen

Bijlage: aangepast initiatiefvoorstel 'Echte Groene Stroom'

Aangepaste versie

04-04-2017

Sinds de indiening van het initiatiefvoorstel “Echte Groene Stroom voor de provincie Noord-Holland” zijn er een aantal ontwikkelingen geweest die van invloed zijn op het initiatiefvoorstel. Het belangrijkste is dat de Rijksoverheid op 25 november 2016 een nieuwe aanbesteding is gestart voor de levering van energie, waar de provincie Noord-Holland deelnemer aan is. De voorwaarden in deze aanbesteding stellen dat alle ingekochte stroom moet worden geleverd met Garanties van Oorsprong van wind- of zonne-energie, waarbij een deel van de groene stroom uit Europese landen mag komen, en ongeveer 30 procent uit Nederland moet komen.¹ Op 10 februari jl. heeft het Rijk de voorlopige gunning aan Eneco, Engie, Greenchoice en Nuon bekend gemaakt. Daarmee is een vergroening van de stroominkoop deels gerealiseerd en zijn de oorspronkelijke voorstellen om het lopende energiecontract te vergroenen achterhaald.

Het college van GS geeft in haar advisering over het initiatiefvoorstel aan de ambitie te delen om een bijdrage te leveren aan de vergroting van het aandeel hernieuwbare energie in Nederland. Ook kondigt zij aan een onderzoek te willen starten naar de mogelijkheden van de provincie Noord-Holland om verduurzaming van het Nederlandse energielandschap te stimuleren. Daarmee zijn echter nog geen concrete doelen rondom de realisatie van de ambitie gesteld.

De Rijksoverheid heeft als doel gesteld om “op de lange termijn” alleen elektriciteit kopen die in Nederland zelf duurzaam is opgewekt, zo veel mogelijk op rijksgrond. Omdat dit de eerstkomende jaren nog niet haalbaar is, ziet zij de jaren 2018-2022 daarom als een overgangsperiode.²

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2016/11/25/aanbesteding-voor-inkoop-groene-stroom-voor-rijksoverheid-van-start>

² <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-binnenlandse-zaken-en-koninkrijksrelaties/nieuws/2017/02/10/vier-bedrijven-gaan-groene-stroom-voor-rijksoverheid-leveren>

Het aangepaste initiatiefvoorstel zorgt er voor dat de provincie Noord-Holland niet alleen gaat onderzoeken hoe het energielandschap vergroend kan worden, maar ook een concreet plan maakt om additioneel duurzaam productievermogen te realiseren ter grootte van in ieder geval het eigen elektriciteitsverbruik van de provincie (op jaarbasis tussen de 12.000.000 en 13.000.000 kWh). Hiermee draagt de provincie bij aan de lange termijn ambitie van de Rijksoverheid en vervult zij een voorbeeldrol in het concretiseren hiervan. Zo levert het inkoopbeleid van de Provincie Noord-Holland een daadwerkelijke bijdrage aan de vergroting van het aandeel hernieuwbare energie in Nederland.

Initiatiefvoorstel

Provinciale Staten van Noord-Holland, bijeen op 10 april 2017;

gelezen het initiatiefvoorstel van de ChristenUnie-SGP gedateerd 14 november 2016 en 4 april 2017;

gelezen de reactie van het College van GS gedateerd 2 maart 2017;

gelet op de wens om met het provinciaal inkoopbeleid daadwerkelijk een bijdrage te leveren aan de toename van het aandeel opgewekte hernieuwbare energie in Nederland;

besluiten:

1. te onderzoeken hoe de provincie via haar stroominkoop en andere manieren kan bijdragen aan de vergroting van het duurzame productievermogen in Nederland;
2. een plan te maken waarin de resultaten van dit onderzoek worden gebruikt om additioneel duurzaam productievermogen te realiseren ter grootte van minimaal het elektriciteitsverbruik van de provincie Noord-Holland, met daarbij opgenomen een einddatum en duidelijk omschreven mijlpalen.

Oorspronkelijke versie initiatiefvoorstel

“Als bedrijven met schone energie geen winst kunnen maken dan moet de overheid zorgen dat men met olie nóg minder winst kan maken. [...] Met een monomane focus op geld verdienen komen we er niet. Want dan kiezen bedrijven steeds weer voor goedkope olie. Dat is de realiteit. Totdat een regering zegt dat olie er niet meer in komt. De overheid kan dat doen, die heeft de macht namens ons.”

Jan Terlouw, Trouw, 15 november 2016

Samenvatting

De provincie Noord-Holland gebruikt op jaarbasis tussen de 12.000.000 en 13.000.000 kWh aan elektriciteit. Dit komt grofweg overeen met het elektriciteitsverbruik van een kleine 4000 huishoudens. De provincie koopt deze stroom in bij Uniper / E.ON. De provincie vergroent haar energieverbruik door middel van de aanschaf van groencertificaten, zogenaamde garanties van oorsprong (GvO's). Het contract voor de inkoop van energie loopt tot 1 januari 2020.³ Uit onderzoek is gebleken dat de stroom die de provincie inkoopt grotendeels wordt geproduceerd door kolencentrales en daarmee geen bijdrage levert aan de vergroting van het aandeel hernieuwbare energie in Nederland. Dit initiatiefvoorstel heeft als doel het inkoopbeleid voor stroom zo te wijzigen dat het daadwerkelijk een bijdrage wordt geleverd aan de vergroting van het aandeel hernieuwbare energie in Nederland.

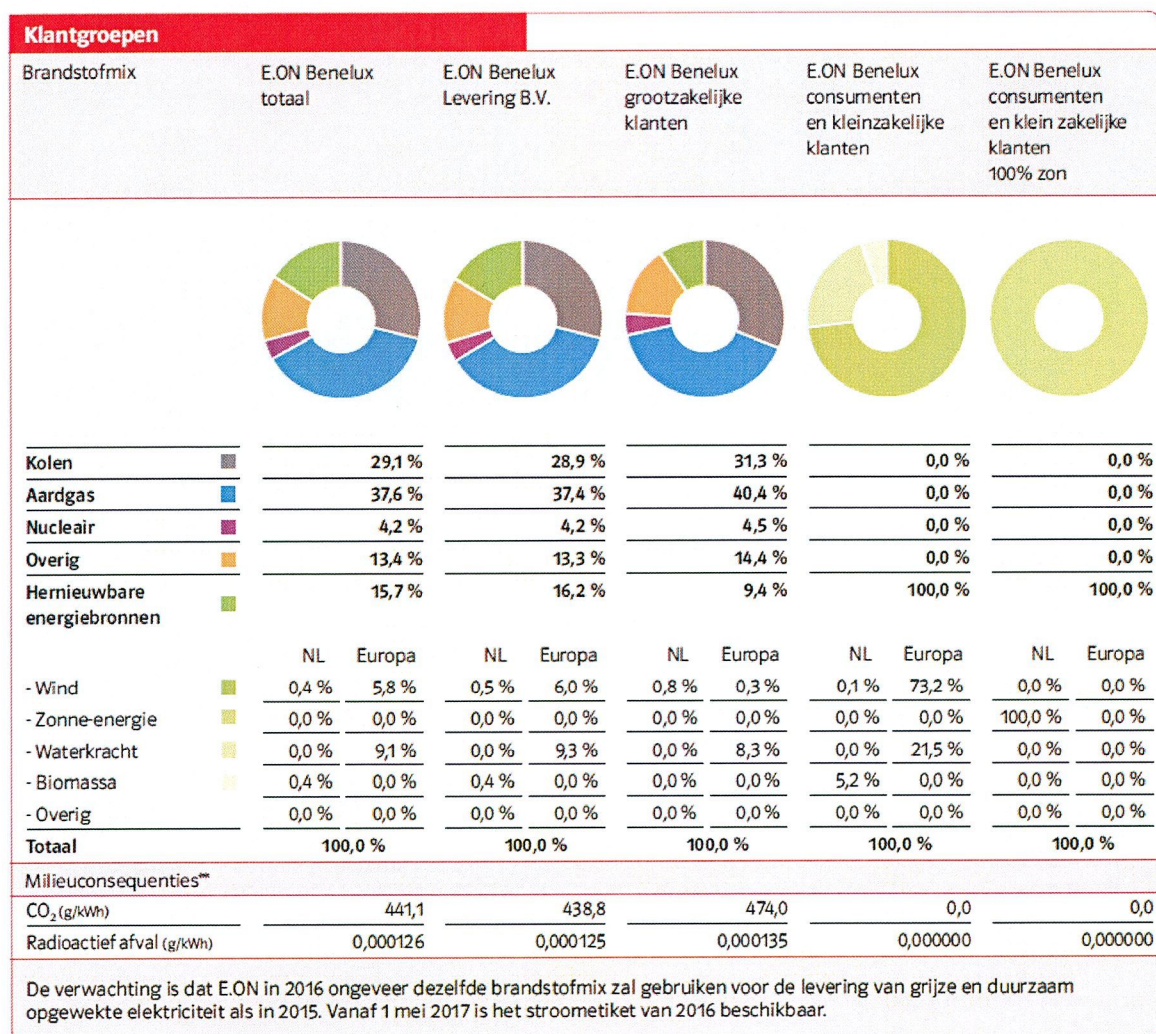
³ De gegevens over het stroomverbruik, de inkoop en het contract volgens opgave Provincie.

Welke stroom gebruikt de provincie?

De provincie koopt haar stroom in bij Uniper / E.ON. Ieder energiebedrijf in Nederland is verplicht via een zogenaamd "stroometiket" duidelijk te maken waar de stroom die zijn levert vandaan komt.

Uniper / E.ON levert die informatie via zijn website op

[https://www.eon.nl/media/1139/stroometiket over 2015 eon.pdf](https://www.eon.nl/media/1139/stroometiket%20over%202015%20eon.pdf).

Minimale afwijking in totaalpercentage kan voorkomen door afrondingsverschillen.

** Milieuconsequenties: de gevolgen voor het milieu bij de productie van elektriciteit.

Hieruit blijkt dat de groene stroom voor grootzakelijke klanten voor 88% afkomstig is uit waterkracht (8,3% van de 9,4%). Aangezien in Nederland hoegenaamd geen waterkracht wordt gebruikt om stroom op te wekken, gaat het hier om geïmporteerde GvO's. Deze certificaten zijn grotendeels afkomstig van Noorse waterkrachtcentrales en worden los van de fysieke elektriciteit ingekocht. Ze worden gecombineerd met grijze stroom afkomstig van Nederlandse fossiele centrales. Het resultaat gaat volgens de wettelijke bepalingen door als groene stroom, maar is dus feitelijk grijze stroom met losse groencertificaten. De groencertificaten van waterkrachtcentrales uit Noorwegen dragen niet bij

aan de verduurzaming van de energievoorziening omdat er een overdadige voorraad certificaten beschikbaar is vanwege de van oudsher aanwezige waterkrachtcentrales in Noorwegen.⁴

Dit fenomeen is in Nederland wijd verbreid. Aangezien er een enorm voorraad aan goedkope waterkrachtcertificaten bestaat kan op er een haast onbeperkte hoeveelheid goedkope groene stroom worden gecreëerd. Dit wordt geïllustreerd door het feit dat de hoeveelheid verkochte groene stroom in 2015 bijna vier keer groter was als de hoeveelheid die in Nederland geproduceerd werd.⁵

Hoe kan de provincie daadwerkelijk bijdragen aan het vergroten van het aandeel hernieuwbare energie?

De provincie kan er voor kiezen om zelf installaties aan te leggen voor de opwek van duurzame energie. Om de stroom die de provincie Noord-Holland gebruikt hernieuwbaar op te wekken kunnen bijvoorbeeld 2 moderne windmolens van 3 MW worden gebruikt of zo'n 55.000 zonnepanelen.

Een andere mogelijkheid is dat de provincie met haar stroomleverancier afsprekt dat deze voor de provincie extra hernieuwbare productievermogen gaat realiseren. De organisatie WISE beschrijft op haar website een stappenplan voor grote stroomverbruikers die met hun inkoopgedrag invloed willen uitoefenen op de verduurzaming van de energiemarkt. Een goed voorbeeld van een bedrijf dat dit in Nederland heeft gedaan is de NS. De stappen zijn:⁶

- De afnemer gaat in zee met een leverancier die minimaal een voldoende heeft gescoord in het onderzoek naar de duurzaamheid van de Nederlandse stroomleveranciers (zie de ranking op <https://www.consumentenbond.nl/energie-vergelijken/groene-energieleveranciers/>). Er zijn een aantal energieleveranciers die een voldoende scoren, waaronder de Noord-Hollandse leverancier HVC.
- De afnemer stelt samen met de producent een plan op voor het realiseren van additioneel duurzaam productievermogen. Dit plan bevat naast een ambitieus einddoel ook duidelijk omschreven mijlpalen zodat de voortgang kan worden gemeten.
- Gedurende de periode waarin het additionele vermogen nog niet operationeel is gebruikt de leveranciers stroom uit andere duurzame bronnen.
- De fysieke stroom wordt hierbij samen met de hieraan verbonden garanties van oorsprong (GvO's) ingekocht.

Wat gaat de provincie volgens dit initiatiefvoorstel doen?

De provincie gaat haar stroominkoop zo vormgeven dat het bijdraagt aan de vergroting van het duurzame productievermogen in Nederland. Dat betekent dat met de leverancier afspraken worden gemaakt dat extra duurzaam productievermogen wordt gerealiseerd (dus bijvoorbeeld nieuwe zonnepanelen of windmolens), bovenop de duurzame bronnen die de leverancier al heeft. Op deze manier zorgt de provincie voor een toename van de hoeveelheid duurzame energie die in Nederland wordt opgewekt. In de eerste instantie probeert de provincie deze afspraak te maken met haar huidige leverancier. Wanneer dat niet mogelijk is, stapt de provincie over naar een energieleverancier met wie deze afspraak wel te maken is.

⁴ <https://www.consumentenbond.nl/energie-vergelijken/groene-stroom-5-misverstanden>

⁵ Informatie afkomstig van <https://wisenederland.nl/groene-stroom/wat-sjoemelstroom>

⁶ <https://wisenederland.nl/groene-stroom/overstapadvies-bedrijven>

Initiatiefvoorstel

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen het initiatiefvoorstel van de ChristenUnie-SGP gedateerd 14-11-2016;

gelet op de wens om met het provinciaal inkoopbeleid daadwerkelijk een bijdrage te leveren aan de toename van het aandeel opgewekte hernieuwbare energie in Nederland;

besluiten:

3. ~~de stroominkoop van de provincie zo vorm te geven dat het bijdraagt aan de vergroting van het duurzame productievermogen in Nederland;~~
4. ~~GS opdracht te geven met haar energieleverancier zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk per 1-7-2017, afspraken te maken waarin is vastgelegd dat:~~
 - ~~additioneel duurzaam productievermogen wordt gerealiseerd ter grootte van minimaal het elektriciteitsverbruik van de provincie Noord-Holland, met daarbij opgenomen een einddatum en duidelijk omschreven mijlpalen;~~
 - ~~gedurende de periode waarin het additionele vermogen nog niet operationeel is de leveranciers stroom uit andere duurzame bronnen gebruikt en de fysieke stroom hierbij samen met de hieraan verbonden garanties van oorsprong (GvO's) inkoopt;~~
5. ~~wanneer het niet mogelijk blijkt bovenstaande afspraken te maken met de huidige leverancier, GS opdracht te geven om PS voor 1-7-2017 een voorstel te doen over:~~
 - ~~het zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk per 31-12-2017, beëindigen van het contract met de bestaande leverancier;~~
 - ~~het contracteren van een leverancier die minimaal een voldoende scoort in het onderzoek naar duurzaamheid van de Nederlandse stroomleveranciers, met inachtneming van bovenstaande afspraken.~~